

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Германські мови та літератури (переклад включно)»**

**Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 035 Філологія
(035.04 Германські мови та літератури (переклад включно))
галузь знань 03 Гуманітарні науки**

Полтава 2017 р.

ЗМІСТ

1. Засоби діагностики якості освіти.	
Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	3
2. Засоби діагностики якості освіти.	
Програма єдиного державного кваліфікаційного іспиту	12

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Ухвалено Вченою радою факультету
економіки та менеджменту
Протокол № 1
від 29 серпня 2017 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки
та менеджменту

Галич О. А.

29 серпня 2017 р.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Германські мови та літератури (переклад включно)»

Першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 035 Філологія

(035.04 Германські мови та літератури (переклад включно))

галузь знань 03 Гуманітарні науки

ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Полтава, 2017 р.

I. Преамбула

Засоби діагностики якості вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно). Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти.

1. ВНЕСЕНО кафедрою іноземних мов та українознавства Полтавської державної аграрної академії 28 серпня 2017 року, протокол № 1.

2. РОЗРОБНИКИ:

Галич Олександр Анатолійович, к. е. н., доцент

Шаравара Тамара Олексіївна, д. і. н., професор

Тагільцева Яніна Михайлівна, к. філол. н., доцент

Люлька Вікторія Миколаївна, к. філол. н., доцент

Савенкова Олена Олександрівна, старший викладач

3. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

ЗМІСТ

Вступ	6
1. Галузь використання	6
2. Нормативні посилання	7
3. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	8
4. Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту	8
5. Оцінювання якості підготовки	9
6. Порядок присвоєння кваліфікації	11

ВСТУП

Засоби діагностики якості вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно). Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання рівня сформованості знань, умінь та навичок, професійної компетентності осіб, які здобувають освітній рівень «Бакалавр» зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно).

Метою засобів діагностики є визначення рівня теоретичної та практичної підготовки випускника для майбутньої професійної діяльності; виявлення відповідності здобутих знань, набутих умінь і навичок вимогам стандартів; оцінювання рівня сформованості системи компетенцій бакалавра зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) відповідно до цілей і завдань вищої освіти та вимог до фахівців в галузі перекладу.

Засоби діагностики якості підготовки бакалавра встановлюють вимоги, які забезпечують:

- визначення рівня сформованості професійної компетентності як результатів навчання (знань, умінь);
- уніфікацію змісту та форм атестації здобувачів вищої освіти;
- єдність процедур і методів діагностики.

Засоби діагностики якості вищої освіти мають забезпечити реалізацію підвищення якості вищої освіти СВО «Бакалавр» зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) та розширення академічної автономії вищого навчального закладу за принципами Болонської декларації.

1. Галузь використання

Засоби діагностики поширюються на факультет економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії, який надає освітні послуги і готує фахівців:

рівня вищої освіти	перший (бакалаврський)
ступеня вищої освіти	бакалавр
галузі знань	03 «Гуманітарні науки»
спеціальності	035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад

з об'єктом вивчення та/або діяльності	включно) германські мови та літератури, переклад
обсягом освітньої програми	на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів

Засоби діагностики встановлюють:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань випускників;
- процедури та методи проектування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки випускників;
- процедури та форми організації кваліфікаційних випробувань;
- процедури та критерії оцінювання якості вищої освіти.

Засоби діагностики призначені для атестації здобувачів вищої освіти СВО «Бакалавр» зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)).

2. Нормативні посилання

У стандарті є посилання на такі нормативно-правові акти України:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiyu.aspx>

3. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

4. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Центр продуктивності Міністерства праці та соціальної політики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8453/8454/468492/>

5. Положення про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії. – Полтава : РВВ ПДАА, 2015. – 15 с.

6. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії. – Полтава : РВВ ПДАА, 2015. – 28 с.

7. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно)» вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)).

3. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

3.1. Атестація здобувачів вищої освіти – це процес встановлення відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутої професійної компетентності випускника вимогам освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)).

3.2. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань.

3.3. Принципами формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань бакалаврів з філології є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, варіативність.

3.4. Атестація здобувачів вищої освіти проводиться на підставі оцінювання якості освоєння освітньо-професійної програми (ОПП) «Германські мови та літератури (переклад включно)», рівня здобутих професійних знань, набутих умінь та навичок, ступеня сформованості системи компетентностей бакалавра зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)).

3.5. Атестація здобувачів вищої освіти передбачає використання такого методу комплексної діагностики як складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

3.6. У процесі діагностики визначається рівень здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми у професійній діяльності у галузі перекладу, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук в умовах невизначеності та складності оточуючого середовища.

3.7. Атестація якості підготовки бакалавра з філології щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої і професійної підготовки вимогам стандарту здійснюється Екзаменаційною комісією з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавської державної аграрної академії.

4. Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту

4.1. Єдиний державний кваліфікаційний іспит для рівня вищої освіти «Бакалавр» передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)).

4.2. Засобами оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок бакалавра, ступеня сформованості їх професійних компетенцій є: письмова робота (завдання на розуміння прочитаного, завдання на розуміння прослуханого, написання тексту на задану тематику) та практичні комплексні ситуаційні завдання (усний переклад).

4.3. Формою кваліфікаційного випробування є поєднання письмової, усної та інтерактивної (з використанням засобів інформаційних технологій) форм.

4.4. Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є зміст програм навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій бакалавра з філології і виносяться на атестацію.

4.5. Засоби об'єктивного контролю формуються шляхом структурної композиції змісту навчальних дисциплін, що наведені у навчальному плані спеціальності (Розділ IV. Підготовка кваліфікаційної роботи та атестація).

4.6. Під час єдиного державного кваліфікаційного іспиту здобувач вищої освіти повинен продемонструвати знання та виявити вміння, що складають комплекс професійних компетенцій бакалавра з філології, визначений освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно)» вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)).

4.7. Вищий навчальний заклад забезпечує дотримання правил і процедури проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів опитування та форм їхнього подання;
- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувачів вищої освіти до єдиного державного кваліфікаційного іспиту;
- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

4.8. Комплекс засобів оцінювання формується випусковою кафедрою самостійно та за кількісними і якісними параметрами повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту, затвердженої в установленому порядку.

4.9. Програма єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності відтворює основні функціональні складові компетентнісної моделі бакалавра з філології, відповідає принципам наукової насиченості, інформативності, інноваційності, націлена на вирішення прикладних завдань в галузі перекладу відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

4.10. Випускова кафедра забезпечує членів Екзаменаційної комісії алгоритмізованими рішеннями атестаційних завдань з фонду засобів оцінювання.

5. Оцінювання рівня якості підготовки

5.1. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з філології здійснюють члени Екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених у Програмі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, затвердженій вченою радою факультету економіки та менеджменту.

5.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є сукупність знань, умінь і навичок, набутої системи компетенцій бакалавра з філології, відтворених у процесі виконання комплексних кваліфікаційних завдань.

5.3. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з філології здійснюється членами Екзаменаційної комісії на основі принципів об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу з урахуванням набутої системи інтегральної універсальних і спеціальних професійних компетентностей.

5.4. Результати оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з філології повинні довести, що випускник:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі навчання та практичної діяльності, включаючи основи знань сучасних досягнень науки у сфері професійної діяльності;

- вміє розв'язувати складні та непередбачувані завдання і проблеми з предмета професійної діяльності, що вимагає самостійного збирання та інтерпретації інформації, вибору методів та засобів вирішення, застосування інноваційних підходів.

5.5. Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням комплексної системи оцінювання: поєднання національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»), системи оцінювання вищого навчального закладу (за 100-бальною шкалою).

5.6. Критерії оцінювання рівня якості підготовки бакалавра використовуються диференційовано залежно від форм і методів діагностики.

5.7. Підсумкова оцінка комплексного кваліфікаційного випробування на єдиному державному кваліфікаційному іспиті є середньозваженою оцінкою за кожний з етапів (50 % за письмову роботу і 50 % за розв'язання комплексного ситуаційного завдання).

5.8. Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- понад 90 % правильних відповідей – «відмінно»,
- 76-90 % правильних відповідей – «добре»,
- 60-75 % правильних відповідей – «задовільно»,
- менше 60 % правильних відповідей – «незадовільно».

5.9. Оцінювання результатів розв'язання практичного комплексного ситуаційного завдання відповідно до еталонних відповідей відбувається за такими загальними критеріями:

«відмінно» - здобувач вищої освіти уміє подати інформацію у відповідності з комунікативним завданням, при цьому правильно використовуючи лексичні одиниці та граматичні структури;

«добре» - здобувач вищої освіти уміє подати інформацію у відповідності з комунікативним завданням, допускає при цьому незначні лексичні та граматичні помилки. Допущені помилки не порушують сприйняття змісту.

«задовільно» - здобувач вищої освіти подає інформацію у відповідності з комунікативним завданням, проте використовує обмежений запас лексики та граматичних структур, допускає помилки, які ускладнюють розуміння змісту.

6. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту Екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації бакалавра з філології і про видачу випускнику диплома державного зразка.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Германські мови та літератури (переклад включно)»

Першого рівня вищої освіти

за спеціальністю 035 Філологія

(035.04 Германські мови та літератури (переклад включно))

галузь знань 03 Гуманітарні науки

**ПРОГРАМА ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

Полтава, 2017 р.

I. Преамбула

Засоби діагностики якості вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно). Програма єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Затверджено на засіданні науково-методичної ради спеціальності «Філологія» 29 серпня 2017 р. (протокол № 1).

2. РОЗРОБНИКИ:

Галич Олександр Анатолійович, к. е. н., доцент

Шаравара Тамара Олексіївна, д. і. н., професор

Тагільцева Яніна Михайлівна, к. філол. н., доцент

Люлька Вікторія Миколаївна, к. філол. н., доцент

Савенкова Олена Олександрівна, старший викладач

3. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

ВСТУП

Програму єдиного державного кваліфікаційного іспиту підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) та засобів діагностики якості вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно).

Мета єдиного державного кваліфікаційного іспиту – оцінювання рівня професійної компетентності, ступеня засвоєння освітньо-професійної програми підготовки та атестація фахівця на відповідність освітньому рівню «Бакалавр».

Програма єдиного державного кваліфікаційного іспиту містить зміст навчальних дисциплін циклу професійної підготовки освітньо-професійної підготовки бакалавра зі спеціальності 035 «Філологія» (035.04 Германські мови та літератури (переклад включно).

У списку рекомендованих джерел, що додається до програми, наведено перелік сучасної наукової спеціальної літератури.

ЗМІСТ

1. Практичний курс першої іноземної мови (англійська)

Лексичний блок.

Тема 1. Риси особистості.

Про себе. Інтереси молодих людей в англійськомовних країнах та Україні. Проблеми молодих людей в англійськомовних країнах та в Україні. Зовнішність та характер. Зовнішність мого друга.

Тема 2. Родинне життя.

Родинні стосунки. Традиції одруження та вінчання в англійськомовних країнах та в Україні. Виховання дітей. Проблеми в родині. Сім'я, де один з батьків.

Тема 3. Студентське життя та навчання.

Моє навчання в університеті. Шляхи та способи навчання. На уроці англійської мови. Мови світу. Робочий день студента. Відомі університети. Кембридж. Відомі університети. Оксфорд. Відомі університети. Гарвард. Вихідний день студента. Візит до театру.

Тема 4. Свій дім.

Дома та ведення домашнього господарства в Україні. Умови життя.

Всередині будинку. Студентський гуртожиток. Ведення домашнього господарства.

Тема 5. Географія й місцевість.

Європейська країна, яку б я хотів відвідати. Похід на пікнік. На морському узбережжі. Рідне місто / село. Відвідування цікавих місць міста Києва. Міське та сільське життя.

Тема 6. Їжа та кухня.

Їжа та напої. Eating Звички харчування в англomовних країнах та в Україні. Різні типи закладів харчування в англomовних країнах та в Україні. Моя улюблена страва, рецепт. Улюблена їжа англійців. Улюблені напої англійців. Ресторани Лондона. Поведінка за столом.

Тема 7. Поїздки. Столиці.

Поїздки літаком, морем, залізницею. Мандрівка на машині, велосипеді, „автостопом”. Вид транспорту, що найбільше мені подобається. Лондон. Нью-Йорк. Київ – столиця України.

Тема 8. Відпочинок і спорт.

Літні та зимові види спорту. Спорт та ігри, які популярні в англomовних країнах. Олімпійські ігри.

Тема 9. Україна та українці.

Географічне положення. Клімат. Довгий шлях до незалежності. Українські традиції та свята. Міста України. Відомі люди України.

Тема 10. Світ навколо нас.

Природа та захист навколишнього середовища. Промисловість та сільське господарство. Проблеми захисту навколишнього середовища та їх вирішення. Охорона навколишнього середовища. Світовий екологічний Рух.

Тема 11. Освіта.

Система середньої освіти в англomовних країнах. Типи шкіл. Середня освіта в Україні. Проблеми виховання дітей. Дисципліна в школі.

Тема 12. Закон і злочин.

Суди та судовий розгляд. Впровадження законів в життя в англomовних країнах та Україні. Права людини. Конституція України.

Тема 13. Політична система.

Типи державного устрою країн. Вибори, політичні партії та рух. Останні національні та міжнародні політичні тенденції. Уряд англomовних країн та України. Структура політичної системи України та англomовних країн. Вибори, політичні партії та рух.

Тема 14. Вища освіта. Робота перекладача.

Система вищої освіти в англomовних країнах та Україні. Студентське життя в британських та американських університетах.

Головні (основні) риси гарного перекладача. Труднощі роботи перекладача та шляхи їх подолання.

Граматичний блок.

Тема 1. Граматика як розділ мовної системи.

Морфологія і синтаксис як розділи граматики, предмет теоретичної граматики, зв'язок теоретичної граматики з теоретичними дисциплінами, порівняння суті теоретичної граматики і практичної граматики. Морфемна структура слова: визначення морфеми і слова, традиційна класифікація морфем, дистрибутивні типи морфем.

Тема 2. Основні граматичні поняття. Частини мови в сучасній англійській мові.

Категоріальна структура слова: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма (аналітична і синтетична), граматична опозиція. Класифікація частин мови. Різні підходи до класифікацій. Повнозначні частини мови. Службові частини мови. Критерії приналежності до певної частини мови: семантичний, формальний, функціональний.

Тема 3. Повнозначні частини мови. Іменник.

Загальні риси повнозначних частин мови. Іменник як повнозначна частина мови: лексико-граматичне значення іменника, формальні ознаки, функціональні ознаки. Категорія роду. Проблема визначення роду. Категорія відмінка. Граматична опозиція категорії відмінка. Теорії відмінка англійської мови. Семантичні типи присвійного відмінка. Категорія числа. Граматична опозиція категорії числа (однина – множина). Продуктивні і непродуктивні способи вираження граматичної опозиції. Явище лексикалізації множини. Абсолютна однина (*singularia tantum*) і абсолютна множина (*pluralia tantum*).

Тема 4. Дієслово. Час і аспект як граматичні категорії дієслова.

Дієслово як повнозначна частина мови. Система граматичних категорій. Категорія часу. Категорія базового часу і проспекта. Нейтралізація майбутнього часу. Засоби вираження часу/часових відносин (морфологічні, синтаксичні, лексичні). Функціональна транспозиція граматичних часових форм. Категорія аспекта. Аспект як вираження характеру дії, загальний, тривалий і перфектний аспекти, аспектна категорія розвитку, аспектна категорія ретроспекта. Різні способи вираження характеру дії (власне дієслівна форма, граматична структура, лексичні засоби). Часткові аспекти: початок дії (*the ingressive character of the action*), завершення дії (*the terminative character of the action*), однократна дія (*actions of single occurrence*),

частотна дія (frequentative character of the action). Функціональна транспозиція у вираженні аспекта.

Тема 5. Категорії стану і способу в системі дієслів англійської мови.

Категорія стану дієслів. Граматична опозиція активного і пасивного станів. Розрізнення форм пасивного стану (пасивна дія, дієслівний присудок) і активного стану (стан об'єкта, складений іменний присудок), ідентичних за формою. Проміжні стани (зворотний, взаємний, середній). Граматичні структури, що виражають середній стан. Граматична опозиція «прямий спосіб – непрямий спосіб». Дійсний спосіб, наказовий спосіб, умовний спосіб.

Тема 6. Словосполучення як найменша синтаксична одиниця.

Загальна характеристика синтаксиса. Основні синтаксичні поняття. Синтаксична одиниця. Синтаксичне значення. Синтаксична форма. Синтаксична функція. Синтаксична позиція. Синтаксичні зв'язки. Типи синтаксичних зв'язків: сурядний, підрядний, предикативний. Визначення словосполучення. Порівняння словосполучення і речення. Класифікація словосполучень. Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення. Предикативні словосполучення. Іменникові підрядні словосполучення. Примодифікація, постмодифікація, змішана модифікація. Дієслівні підрядні словосполучення. Іменна комплементація, адвербіальна комплементація, змішана комплементація. Прикметникові, займенникові, прислівникові підрядні словосполучення.

Тема 7. Просте речення як моно предикативна конструкція.

Просте речення – конструкція з одним предикативним центром. Класифікація простих речень за комунікативним типом, за структурою. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень. Двоскладні і односкладні. Неповні (еліптичні) речення. Порядок слів у реченні: прямий і зворотний. Актуальне членування речень: пряме і непряме. Тема і рема, проміжний компонент (transition). Мовні засоби, які зумовлюють непряме актуальне членування: порядок слів, there-конструкції, it-конструкції, протиставні конструкції, артиклі/детермінанти, підсилювальні частки.

Тема 8. Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку.

Загальна характеристика складносурядного речення як поліпредикативної структури. Типи сурядного зв'язку: еднальний, розділовий, протиставний, причинно-наслідковий. Сурядні сполучники і сурядні адвербіальні слова. Сильний і слабкий сурядний зв'язок. Сурядний зв'язок як діагностична модель для визначення підрядного зв'язку. Відкриті і закриті сурядні конструкції.

Тема 9. Складнопідрядне речення як поліпредикативна конструкція.

Загальна характеристика складнопідрядних речень. Головне кюз та підрядне речення. Синдетичний і асиндетичний зв'язок. Різні підходи до класифікації складнопідрядних речень: функціональний принцип і категоріальний принцип. Характеристика підрядних речень із функцією підмета. Характеристика підрядних предикативних речень. Характеристика підрядних додаткових речень. Характеристика підрядних означальних речень. Характеристика підрядних обставинних речень.

Рекомендована література

Основна

1. Soars L. New Headway. Advanced [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2015. – 161 p.
2. Soars L. New Headway. Advanced [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2015. – 96 p.
3. Soars L. New Headway. Pre-intermediate. Fourth edition [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2012. – 160 p.
4. Soars L. New Headway. Pre-intermediate. Fourth edition [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2012. – 104 p.
5. Soars L. New Headway. Upper Intermediate. Fourth edition [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2014. – 170 p.
6. Soars L. New Headway. Upper Intermediate. Fourth edition [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2014. – 111 p.

Допоміжна

1. Face2Face Intermediate [Student's Book]. – Cambridge University Press, 2003. – 162 p.
2. Tims N. Face2Face. Intermediate [Workbook] / Nicholas Tims, Chris Redstone, Gillie Cunningham. – Cambridge University Press, 2003. – 95 p.
3. Soars L. New Headway. Elementary. Fourth edition [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2011. – 160 p.
4. 5. Soars L. New Headway. Elementary. Fourth edition [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2011. – 96 p.

2. Практичний курс другої іноземної мови (німецька)

Лексичний блок.

Тема 1. Риси особистості.

Про себе. Інтереси молодих людей в англомовних країнах та Україні. Проблеми молодих людей в англомовних країнах та в Україні. Зовнішність та характер. Зовнішність мого друга.

Тема 2. Родинне життя.

Родинні стосунки. Традиції одруження та вінчання в англомовних

країнах та в Україні. Виховання дітей. Проблеми в родині. Сім'я, де один з батьків.

Тема 3. Студентське життя та навчання.

Моє навчання в університеті. Шляхи та способи навчання. На уроці англійської мови. Мови світу. Робочий день студента. Відомі університети. Кембридж. Відомі університети. Оксфорд. Відомі університети. Гарвард. Вихідний день студента. Візит до театру.

Тема 4. Свій дім.

Дома та ведення домашнього господарства в Україні. Умови життя. Всередині будинку. Студентський гуртожиток. Ведення домашнього господарства.

Тема 5. Географія й місцевість.

Європейська країна, яку б я хотів відвідати. Похід на пікнік. На морському узбережжі. Рідне місто / село. Відвідування цікавих місць міста Києва. Міське та сільське життя.

Тема 6. Їжа та кухня.

Їжа та напої. Eating Звички харчування в англійських країнах та в Україні. Різні типи закладів харчування в англійських країнах та в Україні. Моя улюблена страва, рецепт. Улюблена їжа англійців. Улюблені напої англійців. Ресторани Лондона. Поведінка за столом.

Тема 7. Поїздки. Столиці.

Поїздки літаком, морем, залізницею. Мандрівка на машині, велосипеді, „автостопом”. Вид транспорту, що найбільше мені подобається. Лондон. Нью-Йорк. Київ – столиця України.

Тема 8. Відпочинок і спорт.

Літні та зимові види спорту. Спорт та ігри, які популярні в англійських країнах. Олімпійські ігри.

Тема 9. Україна та українці.

Географічне положення. Клімат. Довгий шлях до незалежності. Українські традиції та свята. Міста України. Відомі люди України.

Тема 10. Світ навколо нас.

Природа та захист навколишнього середовища. Промисловість та сільське господарство. Проблеми захисту навколишнього середовища та їх вирішення. Охорона навколишнього середовища. Світовий екологічний Рух.

Тема 11. Освіта.

Система середньої освіти в німецькомовних країнах. Типи шкіл.

Середня освіта в Україні. Проблеми виховання дітей. Дисципліна в школі.

Тема 12. Закон і злочин.

Суди та судовий розгляд. Впровадження законів в життя в німецькомовних країнах та Україні. Права людини. Конституція України.

Тема 13. Політична система.

Типи державного устрою країн. Вибори, політичні партії та рух. Останні національні та міжнародні політичні тенденції. Уряд німецькомовних країн та України. Структура політичної системи України та німецькомовних країн. Вибори, політичні партії та рух.

Тема 14. Вища освіта. Робота перекладача.

Система вищої освіти в німецькомовних країнах та Україні. Студентське життя в університетах німецькомовних країн.

Головні (основні) риси гарного перекладача. Труднощі роботи перекладача та шляхи їх подолання.

Граматичний блок.

Тема 1. Граматика як розділ мовної системи.

Морфологія і синтаксис як розділи граматики, предмет теоретичної граматики, зв'язок теоретичної граматики з теоретичними дисциплінами, порівняння суті теоретичної граматики і практичної граматики. Морфемна структура слова: визначення морфеми і слова, традиційна класифікація морфем, дистрибутивні типи морфем.

Тема 2. Основні граматичні поняття. Частини мови в сучасній англійській мові.

Категоріальна структура слова: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма (аналітична і синтетична), граматична опозиція. Класифікація частин мови. Різні підходи до класифікацій. Повнозначні частини мови. Службові частини мови. Критерії приналежності до певної частини мови: семантичний, формальний, функціональний.

Тема 3. Повнозначні частини мови. Іменник.

Загальні риси повнозначних частин мови. Іменник як повнозначна частина мови: лексико-граматичне значення іменника, формальні ознаки, функціональні ознаки. Категорія роду. Проблема визначення роду. Категорія відмінка. Категорія числа. Граматична опозиція категорії числа (однина – множина).

Тема 4. Дієслово. Час і аспект як граматичні категорії дієслова.

Дієслово як повнозначна частина мови. Система граматичних категорій. Категорія часу. Засоби вираження часу/часових відносин (морфологічні, синтаксичні, лексичні). Функціональна транспозиція

граматичних часових форм.

Тема 5. Категорії стану і способу в системі дієслів англійської мови.

Категорія стану дієслів. Граматична опозиція активного і пасивного станів. Розрізнення форм пасивного стану (пасивна дія, дієслівний присудок) і активного стану (стан об'єкта, складений іменний присудок), ідентичних за формою. Дійсний спосіб, наказовий спосіб, умовний спосіб.

Тема 6. Словосполучення як найменша синтаксична одиниця.

Загальна характеристика синтаксиса. Основні синтаксичні поняття. Синтаксична одиниця. Синтаксичне значення. Синтаксична форма. Синтаксична функція. Синтаксична позиція. Синтаксичні зв'язки. Типи синтаксичних зв'язків: сурядний, підрядний, предикативний. Визначення словосполучення. Порівняння словосполучення і речення. Класифікація словосполучень. Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення. Предикативні словосполучення. Іменникові підрядні словосполучення. Примодифікація, постмодифікація, змішана модифікація. Дієслівні підрядні словосполучення. Іменна комплементация, адвербіальна комплементация, змішана комплементация. Прикметникові, займенникові, прислівникові підрядні словосполучення.

Тема 7. Просте речення як моно предикативна конструкція.

Просте речення – конструкція з одним предикативним центром. Класифікація простих речень за комунікативним типом, за структурою. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень. Двоскладні і односкладні. Неповні (еліптичні) речення. Порядок слів у реченні: прямий і зворотний.

Тема 8. Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку.

Загальна характеристика складносурядного речення як поліпредикативної структури. Типи сурядного зв'язку: еднальний, розділовий, протиставний, причинно-наслідковий. Сурядні сполучники і сурядні адвербіальні слова. Сильний і слабкий сурядний зв'язок. Сурядний зв'язок як діагностична модель для визначення підрядного зв'язку. Відкриті і закриті сурядні конструкції.

Тема 9. Складнопідрядне речення як поліпредикативна конструкція.

Загальна характеристика складнопідрядних речень. Головне кюз та підрядне речення. Синдетичний і асиндетичний зв'язок. Різні підходи до класифікації складнопідрядних речень: функціональний принцип і категоріальний принцип. Характеристика підрядних речень із функцією підмета. Характеристика підрядних предикативних речень. Характеристика підрядних додаткових речень. Характеристика підрядних означальних речень. Характеристика підрядних обставинних речень.

Рекомендована література

Основна

1. Themen aktuell 1: Kursbuch / [Hartmut Aufderstraße, Heiko Bock, Mechthild Gerdes, Jutta Müller, Helmut Müller]. – Max Hueber Verlag, 2007. – 159 S.
2. Themen aktuell 1: Arbeitsbuch / [Heiko Bock, Karl-Heinz Eisfeld, Hanni Holthaus, Uthild Schütze-Nöhmkke]. – Max Hueber Verlag, 2007. – 200 S.
3. Themen aktuell 2: Kursbuch / [Hartmut Aufderstraße, Heiko Bock, Jutta Müller, Helmut Müller]. – Max Hueber Verlag, 2011. – 160 S.
4. Themen aktuell 2: Arbeitsbuch / [Hartmut Aufderstraße, Heiko Bock, Jutta Müller]. – Max Hueber Verlag, 2011. – 152 S.
5. Themen aktuell 3: Kursbuch / [Michaela Perlmann-Balme, Andreas Tomaszewski, Dörte Weers]. – Max Hueber Verlag, 2012. – 168 S.
6. Themen aktuell 3: Arbeitsbuch / [Heiko Bock, Jutta Müller]. – Max Hueber Verlag, 2013. – 184 S.
7. Dreyer H. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik / H. Dreyer, R. Schmitt. – Max Hueber Verlag, 2008. – 358 с.

Допоміжна

1. Бориско Н. Ф. Самоучитель немецкого языка / Н. Ф. Бориско. – Киев: ИП Логос, 2003. – Т.1 – 2003. – 480 с.
2. Бориско Н. Ф. Самоучитель немецкого языка / Н. Ф. Бориско. – Киев: ИП Логос, 2003. – Т.2 – 2003. – 512 с.
3. Постнікова О. М. Німецька мова. Розмовні теми: книга 1 / О. М. Постнікова. – К.: А.С.К., 2001. – 400 с.
4. Постнікова О. М. Німецька мова. Розмовні теми: книга 2 / О. М. Постнікова. – К.: А.С.К., 2001. – 400 с.

3. Усний послідовний двосторонній переклад першою іноземною мовою (англійська)

Тема 1. Усний переклад як міжмовна та міжкультурна комунікація.

Основні підходи до перекладу та тлумаченню. Перекладацький скоропис. Смісловий аналіз повідомлення. Сприйняття та розуміння усного повідомлення в усному перекладі.

Тема 2. Контекст перекладу.

Типи контекстів. Контекстуальні відносини в усному дискурсі.

Тема 3. Семантичні аспекти перекладу.

Семантичні аспекти усного перекладу. Семантична структура усного повідомлення. Семантична надмірність усних повідомлень.

Тема 4. Лексичні аспекти перекладу.

Лексичні прийоми перекладу. Лексичні трансформації. Переклад фразеологічних одиниць. Експресивно-стилістичні аспекти перекладу.

Тема 5. Синхронний переклад.

Основні поняття та принципи синхронного перекладу. Функціональна система синхронного перекладу. Компресія та розширення в синхронному перекладі.

Тема 6. Граматичні аспекти перекладу.

Граматичні проблеми типові для усного перекладу. Використання прийомів усного перекладу в умовах ускладненого мовленнєвого спілкування. Граматичні трансформації. Модальність та модальні форми.

Рекомендована література

Основна

1. Максимов С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мова). – К., 2007. – 416 с.
2. Переклад англомовної технічної літератури. - За ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана. - «Нова книга». Вінниця, 2006. – 291 с.
3. Переклад англомовної економічної літератури. Під ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана, - Вінниця, «Поділля» - 2000, 2002. – 357 с.
4. Казакова Т. А. Художественный перевод / Теория и практика / Т. А. Казакова . – СПб.: Инъязиздат, 2006. – 544 с.
5. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: Навчальний посібник / В. І. Карабан, Дж. Мейс. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 608 с.

Допоміжна

1. Гарбовский Н. К. Теория перевода / Н. К. Гарбовский. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2007. – 544 с.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Науковий посібник / І. М. Литвин. – Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. – 288 с.
3. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навчальний посібник / В. Коптілов. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.

4. Усний послідовний двосторонній переклад другою іноземною мовою (німецька)

Тема 1. Усний переклад як міжмовна та міжкультурна комунікація.

Основні підходи до перекладу та тлумаченню. Перекладацький скоропис. Смісловий аналіз повідомлення. Сприйняття та розуміння усного повідомлення в усному перекладі.

Тема 2. Контекст перекладу.

Типи контекстів. Контекстуальні відносини в усному дискурсі.

Тема 3. Семантичні аспекти перекладу.

Семантичні аспекти усного перекладу. Семантична структура усного повідомлення. Семантична надмірність усних повідомлень.

Тема 4. Лексичні аспекти перекладу.

Лексичні прийоми перекладу. Лексичні трансформації. Переклад фразеологічних одиниць. Експресивно-стилістичні аспекти перекладу.

Тема 5. Синхронний переклад.

Основні поняття та принципи синхронного перекладу. Функціональна система синхронного перекладу. Компресія та розширення в синхронному перекладі.

Тема 6. Граматичні аспекти перекладу.

Граматичні проблеми типові для усного перекладу. Використання прийомів усного перекладу в умовах ускладненого мовленнєвого спілкування. Граматичні трансформації. Модальність та модальні форми.

Рекомендована література**Основна**

1. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям): підручник [Електронний ресурс] / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с.
2. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова) / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй., А. М. Науменко. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 592 с.
3. Щигло Л. В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова: навчальний посібник / Л. В. Щигло. – Суми: Сумський державний університет, 2015. – 214 с.
4. Практика перекладу. [укр./нім.]: Підручник для ВНЗ / [З. І. Кучер та ін.]. – Нова книга, 2013. – 504 с.

Допоміжна

1. Литвин І. М. Перекладознавство: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. М. Литвин. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2014. – 288 с.
2. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю "Переклад" / Л. М. Черноватий. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — 376 с.
3. Термінологія та переклад / [Л. П. Білозерська та ін.]. – Нова книга, 2010. – 232 с.

4. Новий німецько-український та українсько-німецький словник [уклад. З.О. Басанець та ін.]. – Київ: А.С.К., 2005. – 1023 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Шкала оцінювання: 4-бальна, 100-бальна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-бальною шкалою	Пояснення критеріїв оцінювання
90 – 100	A	відмінно	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими єдиного державного кваліфікаційного іспиту засвоєний здобувачем вищої освіти повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою єдиного державного кваліфікаційного іспиту за фахом, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
82 – 89	B	добре	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими єдиного державного кваліфікаційного іспиту засвоєний повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою єдиного державного кваліфікаційного іспиту, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота має дві-три незначні помилки
74 – 81	C		теоретичний зміст дисциплін, що є складовими єдиного державного кваліфікаційного іспиту засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою єдиного державного кваліфікаційного іспиту, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
64 – 73	D	задовільно	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими єдиного державного кваліфікаційного іспиту засвоєний не повністю, але прогалини в знаннях не носять істотного (системного) характеру, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою єдиного державного кваліфікаційного іспиту навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
60 – 63	E		теоретичний зміст дисциплін, що є складовими єдиного державного кваліфікаційного іспиту засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених програмою єдиного державного кваліфікаційного іспиту завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна